

The Effect of Applying International Financial Reporting Standards on the Financial Performance Measures of Companies in Iran

Seyed Sajad Mousavi Motahar^{*}, Ali Rahmani^{},
Hooshang Amiri^{***}**

Research Paper

Abstract

Financial reports are an important source for capital market participants to make decisions. In the last two decades, the development and acceptance of international financial reporting standards (IFRS) has caused extensive changes in financial reports. Therefore, the purpose of this article is to examine the financial and economic effects of implementing IFRS in Iranian companies, specifically, the quantitative impact of IFRS implementation on financial performance measure based on accounting information has been investigated in this study. The financial measures have been extracted by adapting Stewart's model from the available financial statements of 10 listed companies during the years 2017, 2018, 2019 and 2020 according to IFRS and Iranian Accounting Standards. Due to the small number of samples, non-parametric t-tests with bootstrapping and Wilcoxon tests were used to check the hypotheses. The findings show that the implementation of IFRS has caused a significant difference in profitability measure including return on assets, return on equity, earning per share and book value of shares and financial leverage criteria including long-term debt ratio, debt coverage ratio and equity ratio. But there is no significant difference between liquidity and asset management measure. Considering the significant differences in the values of financial measure after the implementation of IFRS, it is necessary for investors and financial analysts to consider the possible effects of the public release of financial reports of Iranian companies based on IFRS in their predictions and decision making. These differences also provide an insight into the quality of information and the need to speed up the monitoring of the implementation of the Stock Exchange Organization's resolution regarding the use of IFRS in consolidated financial statements from the beginning of 2017.

Keywords: International Financial Reporting Standards (IFRS); National Accounting Standards of Iran; Accounting Regime; Financial Performance Measures.

Received: 2022. August. 07, Accepted: 2023. January. 22.

^{*}Ph.D. Candidate in Accounting, Khorramshahr International Branch, Islamic Azad University, Khorramshahr, Iran. E-Mail: sajadmosavi44@yahoo.com

^{**} Prof., Department of Accounting, Alzahra University, Tehran, Iran (Corresponding Author).

E-Mail: rahmani@alzahra.ac.ir

^{***} Assistant Prof., Department of Accounting, Abadan Branch, Islamic Azad University, Abadan, Iran.

E-Mail: dr.h.amiri@iauabadan.ac.ir

تأثیر به کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی بر معیارهای عملکرد مالی شرکت‌ها در ایران

سیدسجاد موسوی مطهر*، علی رحمانی**، هوشنگ امیری***

مقاله پژوهشی

چکیده

گزارش‌های مالی منبعی مهم برای تصمیم‌گیری مشارکت‌کنندگان بازار سرمایه هستند. در دو دهه اخیر توسعه و پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (ابگم) باعث تغییرات گسترده در گزارش‌های مالی شده است. از این رو هدف این مقاله بررسی آثار مالی و اقتصادی پیاده‌سازی ابگم در شرکت‌های ایرانی است، به‌طور خاص تأثیر کمی پیاده‌سازی ابگم بر معیارهای عملکرد مالی مبتنی بر اطلاعات حسابداری در این مطالعه بررسی شده است. معیارهای مالی با اقتباس مدل استوارت از صورت‌های مالی تلفیقی در دسترس ۱۰ شرکت بورسی طی سال‌های ۱۳۹۵، ۱۳۹۶، ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ طبق ابگم و استانداردهای حسابداری ایران (احم)، استخراج شده است. با توجه به تعداد کم نمونه از آزمون‌های ناپارامتریک تی وابسته با رویه بوت استرپینگ و ویلکاکسون برای بررسی فرضیه‌ها استفاده شده است. یافته‌ها نشان می‌دهد که پیاده‌سازی ابگم باعث تفاوت معنادار در معیارهای سودآوری شامل بازده دارایی‌ها، بازده حقوق مالکان، سود هر سهم و ارزش دفتری سهام و معیارهای اهرم مالی شامل نسبت بدهی‌های بلندمدت، نسبت پوشش بدهی و نسبت مالکانه شده است، ولی معیارهای نقدینگی و مدیریت دارایی‌ها تفاوت معناداری ندارند. با توجه به تفاوت‌های قابل توجه در مقادیر معیارهای مالی پس از پیاده‌سازی ابگم، ضروری است سرمایه‌گذاران و تحلیل‌گران مالی آثار احتمالی انتشار عمومی گزارش‌های مالی شرکت‌های ایرانی مبتنی بر ابگم را در پیش‌بینی‌ها و تصمیم‌گیری‌های خود لحاظ کنند. این تفاوت‌ها همچنین بینشی را در خصوص کیفیت اطلاعات و ضرورت تسریع در نظارت بر اجرای مصوبه سازمان بورس و اوراق بهادار در مورد به‌کارگیری ابگم در صورت‌های مالی تلفیقی از ابتدای سال ۱۳۹۵ فراهم می‌کند.

کلیدواژه‌ها: استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (ابگم)؛ استانداردهای حسابداری ملی (احم) ایران؛ رژیم حسابداری؛ معیارهای عملکرد مالی.

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۰۵/۱۶، تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۱۱/۰۲.

* دانشجوی دکتری حسابداری، واحد بین‌الملل خرمشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، خرمشهر، ایران.

E-Mail: sajadmosavi44@yahoo.com

** استاد، گروه حسابداری، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران (نویسنده مسئول).

E-Mail: rahmani@alzahra.ac.ir

*** استادیار، گروه حسابداری، واحد آبادان، دانشگاه آزاد اسلامی، آبادان، ایران.

E-Mail: dr.h.amiri@iaubadan.ac.ir

۱. مقدمه

تصمیم‌های سرمایه‌گذاری و تأمین مالی نیازمند اطلاعات معتبر و مربوط است. یکی از عناصر بااهمیت در ارزیابی‌های اقتصادی و مالی ریسک اطلاعات است که با کیفیت اطلاعات و صورت‌های مالی مرتبط است [۱۴]. کیفیت استانداردهای مورد استفاده بر کیفیت اطلاعات صورت‌های مالی تأثیر دارد. سازمان بین‌المللی کمیسیون‌های اوراق بهادار^۱ که یک نهاد حامی سرمایه‌گذاران است، استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را یک مجموعه با کیفیت و مناسب برای تأمین نیازهای اطلاعاتی سرمایه‌گذاران می‌داند. اختلاف بین دو مجموعه استانداردهای حسابداری ملی (احم) ایران و استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی^۲ (ابگم) از منظر سرمایه‌گذاران و سایر استفاده‌کنندگان اطلاعات صورت‌های مالی باعث ریسک‌های اطلاعاتی می‌شود و حتی بر ریسک سیاسی کشور تأثیر دارد. از جنبه نظری این توافق وجود دارد که داشتن مجموعه واحدی از استانداردهای قابل‌مقایسه، شفاف و با کیفیت بالا، منافع سرمایه‌گذاران و سایر ذینفعان را تأمین می‌کند [۲].

به‌کارگیری ابگم در گزارشگری مالی شرکت‌ها برای تخصیص بهینه منابع، حفظ ارزش سرمایه و ارزیابی عملکرد مبتنی بر واقعیت اقتصادی مدیران در اقتصاد تورم‌زای کشورمان ضروری است. رشد سرمایه شرکت‌ها، جذب منابع مالی و انعطاف‌پذیری مالی مستلزم وجود صورت‌های مالی است که به‌منزله یک گزارش با کیفیت و استاندارد قابل‌درک و تفسیرپذیر باشد. از سوی دیگر به‌کارگیری این استانداردها که به‌منظور تحقق سطح بالای مقایسه‌پذیری، مسئولیت‌پذیری، شفافیت و اثربخشی طراحی شده است کمک می‌کند تا برخی مشکلات ساختاری که در ارائه گزارش عملکرد مالی، انعطاف‌پذیری مالی و وضعیت مالی شرکت‌ها در ایران وجود دارد، نیز بهبود یابد. با این وجود اتخاذ ابگم منجر به تفاوت‌های زیادی در جنبه‌ها و سطوح مختلف گزارشگری شرکت‌ها و داده‌های موجود در صورت‌های مالی می‌شود. اندازه‌گیری و ارزش بیشتر اقلام صورت‌های مالی طبق ابگم ممکن است به درجه‌های مختلف و در جهت‌های متفاوت با احم اختلاف داشته باشد [۱۸]. بنابراین، صورت‌های مالی مطابق با ابگم ممکن است مجموعه بسیار متفاوتی از داده‌ها را ارائه دهد که تصویر متفاوتی از شرکت‌ها منعکس می‌کند. پیامدهای مالی و اقتصادی پذیرش ابگم در سال‌های اخیر به‌طور قابل‌توجهی در کشورهای مختلف مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته است و نتایج متفاوتی حاصل شده است [۲۸]. با توجه به تجارب جهانی پیاده‌سازی ابگم در سایر کشورها [۱۰]، به دلیل تغییر رویکرد اندازه‌گیری (ارزش منصفانه) اقلام صورت‌های مالی به‌عنوان ورودی معیارهای مالی، این معیارها در شرکت‌های ایرانی با تغییراتی مواجه خواهند شد. با وجود مصوبات سازمان حسابرسی و

^۱ IOSCO

^۲ IFRS

سازمان بورس، پیاده‌سازی ابگم به دلیل اینکه در ایران این اطمینان را می‌دهد که همه رویدادها و معاملات به صورت کامل، شفاف و با کیفیت ثبت و گزارش می‌شود، یک مسئله مهم است. از این رو ضرورت دارد تا به دلیل حساسیت‌های محیط اقتصادی ایران و نبود مطالعات تجربی داخلی در زمینه پیاده‌سازی ابگم، پیامدهای مالی و اقتصادی پیاده‌سازی ابگم بر گزارشگری مالی با مطالعه‌ای عمیق و منطبق با واقعیت‌های کشور مورد توجه قرار گیرد. بنابراین هدف کلی این پژوهش ارزیابی پیامدهای مالی و تأثیر کمی پیاده‌سازی ابگم بر معیارهای عملکرد مالی شرکت‌ها است که با پاسخ به پرسش‌های زیر بررسی می‌شود.

۱. آیا معیارهای سودآوری طبق رژیم‌های حسابداری ابگم و احم تفاوت معناداری دارند؟
۲. آیا معیارهای نقدینگی طبق رژیم‌های حسابداری ابگم و احم تفاوت معناداری دارند؟
۳. آیا معیارهای اهرم مالی طبق رژیم‌های حسابداری ابگم و احم تفاوت معناداری دارند؟
۴. آیا معیارهای مدیریت دارایی‌ها (فعالیت) طبق رژیم‌های حسابداری ابگم و احم تفاوت معناداری دارند؟

پژوهش حاضر علاوه بر ارائه شواهد تجربی در مورد آثار به‌کارگیری ابگم در یک اقتصاد در حال توسعه، از دو جنبه دانش‌افزایی دارد ۱. راهنمایی برای درک مدیریت از آثار پیاده‌سازی ابگم در ایران ارائه می‌کند. ۲. بینشی برای ناظران بازار سرمایه، تدوین‌کنندگان استانداردها، سرمایه‌گذاران و تحلیلگران از آثار گذار به ابگم در ایران ارائه می‌کند. با توجه به آنچه بیان شده ابتدا به بحث درباره مبانی نظری پیاده‌سازی ابگم و تأثیر آن بر معیارهای عملکرد مالی پرداخته و پژوهش‌های انجام‌شده در این زمینه مرور می‌شود. در ادامه روش پژوهش، متغیرها و همچنین روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها معرفی می‌شود. پس از آن یافته‌ها و نتایج ارائه می‌شود. در پایان مطالعه نتیجه‌گیری، پیشنهادهای کاربردی و پژوهشی و محدودیت‌های پژوهش بیان خواهد شد.

۲. مبانی نظری و پیشینه پژوهش

مبانی نظری

از زمان مصوبه اتحادیه اروپا مبنی بر اینکه همه شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس‌های اصلی اروپا از سال ۲۰۰۵ باید صورت‌های مالی تلفیقی خود را طبق ابگم تهیه کنند ده‌ها هزار شرکت در بیش از ۱۵۰ کشور این استانداردها را پیاده‌سازی کرده‌اند [۱۵]. با توجه به گذشت ۱۷ سال از این رویداد مهم، اکنون ادبیات نظری مهمی از گذار به ابگم در دیگر کشورها در اختیار است. به دنبال پیشنهاد سازمان بورس، سازمان حسابرسی در مجمع سال ۱۳۹۰ تصویب کرد که گروهی از شرکت‌ها و نهادهای مالی ثبت‌شده نزد سازمان بورس که از سوی این سازمان مشخص می‌شود صورت‌های مالی مکمل تحت ابگم ارائه دهند. در اقدام بعدی، سازمان بورس تمامی

شرکت‌های ثبت‌شده نزد این سازمان را مجاز شمرد که در تهیه صورت‌های مالی که از تاریخ ۱۳۹۲/۱/۱ و بعدازآن شروع می‌شود مجاز به تهیه صورت‌های مالی مبتنی بر ابگم هستند. سرانجام این سازمان همه شرکت‌های بورسی و فرابورسی با سرمایه ثبت‌شده ۱۰ هزار میلیارد ریال و بیشتر از آن، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و کلیه شرکت‌های بیمه را به ارائه دو مجموعه صورت‌های مالی سالانه (از سال مالی یکم فروردین ۱۳۹۵)، بر اساس ابگم و احم (هر دو به صورت حسابرسی‌شده) ملزم ساخت. باوجود اینکه در بسیاری از موارد، مفاهیم نظری گزارشگری مالی ایران و بین‌المللی کاملاً مشابه هم هستند، تفاوت‌های اندکی در آن‌ها دیده می‌شود و تعداد زیادی از احم بر مبنای ابگم تدوین و تجدیدنظر شده است، تاکنون شرکت‌های کمی که مشمول این مصوبات هستند اقدام به پیاده‌سازی ابگم کرده‌اند یا اگر ابگم را پیاده‌سازی کرده‌اند صورت‌های مالی مبتنی بر ابگم را به صورت عمومی انتشار نداده‌اند.

بنا بر مستندات منتشرشده از طرف موسسه‌های حسابرسی بزرگ بین‌المللی، حرکت به سمت ابگم تنها یک اقدام حسابداری نیست و درواقع رویکرد مالی و مدیریتی دارد. پیاده‌سازی ابگم ممکن است جنبه‌های زیادی از شرکت‌ها را فراتر از صورت‌های مالی و گزارشگری مالی تحت تأثیر قرار دهد و درواقع تمامی جنبه‌های شرکت که تحت تأثیر داده‌ها و اطلاعات مالی هستند مانند معیارهای ارزیابی مالی، طرح پاداش کارکنان، گزارش‌های داخلی مدیریت، روابط سرمایه‌گذاران و تحلیل ارزش بازار شرکت‌ها ممکن است تغییر اساسی کنند. موسسه حسابرسی کی پی ام جی^۱ معتقد است فرایند پیاده‌سازی ابگم از چهار بعد بر شرکت‌ها تأثیر دارد: حسابداری و گزارشگری، سیستم‌ها و فرایندها، کسب‌وکار و افراد. تحلیلگران مالی کاربران اصلی تحلیل بنیادی هستند. آن‌ها هنگام ارزیابی ارزش شرکت از علامت‌های بنیادی مرتبط با ارزش استفاده می‌کنند [۱۰]. تحلیلگران نقش مهمی در بازارهای سرمایه به‌عنوان واسطه‌های اطلاعاتی بین شرکت‌ها و سرمایه‌گذاران ایفا می‌کنند. پژوهش‌های قبلی نشان داده است که توصیه‌های تحلیلگران یکی از تأثیرگذارترین عوامل هدایت‌کننده رفتار سرمایه‌گذار است [۳۵]. تحلیلگران و سرمایه‌گذاران برای ارزیابی وضعیت مالی یک شرکت خاص، به شدت به صورت‌ها و معیارهای عملکرد مالی شرکت‌ها همراه با سایر منابع اطلاعاتی تکیه می‌کنند [۴]. تغییرات مقرراتی که بر جنبه‌های مختلف گزارش‌های مالی شامل شناخت، تجدید شناخت، طبقه‌بندی، ارائه و افشا مؤثر هستند باعث تغییر در معیارهای عملکرد مالی (متغیرهای بنیادی) مورد استفاده تحلیلگران مالی در تحلیل‌های خود از شرکت‌ها می‌شوند. یکی از این تغییرات مقرراتی استفاده از ابگم در تهیه صورت‌های مالی به جای احم است [۲۹].

^۱ KPMG

صورت‌های مالی که بر اساس استانداردهای حسابداری تهیه می‌شود، مبنایی برای ارزیابی وضعیت مالی، انعطاف‌پذیری و عملکرد مالی شرکت‌ها می‌باشد. این نشان می‌دهد که بین معیارهای عملکرد مالی و استانداردهای حسابداری اعمال شده توسط شرکت‌ها رابطه وجود دارد. از آنجایی که شناخت، تجدید شناخت، اندازه‌گیری و طبقه‌بندی بعضی از اقلام صورت‌های مالی مانند دارایی‌های ثابت، دارایی‌های مالی، زیان تسعیر ارز، استهلاک سرقفل و ... طبق ابگم با احم متفاوت است، انتظار می‌رود که پذیرش ابگم بر معیارهای عملکرد مالی شرکت‌ها تأثیر بگذارد. بر این اساس، یک جریان پژوهشی پدید آمده است که هدف آن بررسی تأثیر پذیرش ابگم بر معیارهای عملکرد مالی شرکت‌ها است [۴]. در واقع، استفاده از معیارهای عملکرد مالی محاسبه شده از صورت‌های مالی در ارزیابی عملکرد شرکت‌ها سابقه طولانی دارد. طبق تئوری نمایندگی صورت‌های مالی و معیارهای عملکرد مالی بخش مهمی از مجموعه اطلاعات ارائه شده توسط شرکت‌ها به سرمایه‌گذاران است که به پر کردن شکاف اطلاعاتی بین سرمایه‌گذاران و مدیران کمک می‌کند و باعث بهبود روابط قراردادی برای کم کردن تضاد منافع بین مدیران و سرمایه‌گذاران می‌شود [۳]. از طرف دیگر هر چه کیفیت اطلاعات حسابداری بالاتر باشد، عدم تقارن اطلاعاتی بین مالک و مدیر کمتر می‌شود و سرمایه‌گذاران را قادر می‌سازد تا ارزیابی بهتری از عملکرد شرکت‌ها داشته باشند [۲۱]. همچنین طبق تئوری پرتفوی مدرن گزارش‌های مالی بر مبنای ابگم با شفافیت اطلاعاتی و امکان محاسبه عملکرد مالی دقیق‌تر به سرمایه‌گذاران کمک می‌کند تا در انتخاب مجموعه‌ای از سهام با ریسک و بازده متناسب، عملکرد بهتری داشته باشند. ابگم سرمایه محور است و بنابراین بیشتر به کار سرمایه‌گذاران و تحلیل‌گران مالی می‌آید. این استانداردها وضعیت اقتصادی و مالی شرکت‌ها را بهتر نشان می‌دهند، در نتیجه اطلاعات مرتبط‌تری برای تصمیمات سرمایه‌گذاری ارائه می‌دهند [۱].

معیارهای عملکرد مالی کاربرد گسترده‌ای در ادبیات مالی و حسابداری دارند. برای تبیین و ارزیابی وضعیت یک شرکت مدل‌ها و نظریه‌های مختلفی مطرح شده است. تحلیل‌های بنیادی تابعی از شرایط کلان اقتصادی، وضعیت صنعت و شرایط خاص شرکت است. شرایط خاص شرکت شامل عملکرد، وضعیت مالی و انعطاف‌پذیری است که در قالب صورت‌های مالی اساسی ارائه می‌گردد. این مطالعه با بررسی معیارهای عملکرد مالی مبتنی بر اطلاعات حسابداری، درصد آزمون تجربی مقایسه متغیرهای حسابداری و مالی تحت احم و ابگم و بررسی سودمندی اطلاعات حسابداری تحت ابگم می‌باشد. لو و تیآگاراچان^۱ (۱۹۹۳) با استفاده از ۱۲ متغیر بنیادی حسابداری وضعیت و شرایط شرکت‌ها را ارزیابی کرده‌اند [۲۲]. بلکویی^۲ (۱۹۹۷) با استفاده از اقلام صورت‌های مالی و معیارهای عملکرد مالی به بررسی عملکرد شرکت‌ها پرداخته‌اند [۹]. او

^۱ Lev and Tiagarajan

^۲ Belkaoui

و پنمن^۱ (۱۹۸۹) با طرح یک روش تجزیه و تحلیل مالی جدید، معیاری خلاصه از صورت‌های مالی استخراج کرده‌اند [۲۶]. همچنین برای دستیابی به بهترین معیارهای ارزیابی عملکرد مطالعات بسیاری از جمله توسط سوجانن^۲ (۱۹۵۴)، استوارت^۳ (۱۹۷۵)، باسیدور و همکاران^۴ (۱۹۹۷) و باش و همکاران^۵ (۲۰۰۳) انجام شده است [۳۳، ۳۲، ۵، ۸]. در این مطالعه برای انتخاب معیارهای عملکرد مالی مدل قیاسی استوارت مبنای کار قرار گرفت. عملکرد مالی مقیاسی عینی است که نشان‌دهنده درجه رسیدن به اهداف از پیش تعیین شده است. جهت ارزیابی عملکرد مالی از معیارهای عملکرد مالی استفاده می‌شود. معیارهای عملکرد مالی روش‌هایی هستند که به شرکت‌ها و سهامداران آن‌ها این امکان را می‌دهد که خود را در مقایسه با سال‌های گذشته و در مقابل سایرین ارزیابی نمایند. معیارهای عملکرد مالی ابزاری هستند که از طریق آن‌ها سهام‌دار می‌تواند تمامی نتایج مالی را از صورت‌های مالی شرکت به دست آورد. هر معیار عملکرد مالی برای بررسی هدف خاصی طراحی شده است. معیارهای مختلفی وجود دارد که مبتنی بر اهرم‌ها، نقدینگی، کارایی، سودآوری، اندازه و رشد شرکت هستند. این مطالعه تأثیر پیاده‌سازی ابگم را بر چهار دسته از معیارهای عملکرد مالی شرکت‌ها شامل معیارهای سودآوری، نقدینگی، اهرم مالی و مدیریت دارایی‌ها (فعالیت) را بررسی می‌کند این چهار گروه معیارها بیشتر اقلام اساسی صورت‌های مالی مانند اقلام دارایی‌ها، اقلام بدهی‌ها و اقلام حقوق مالکان، جمع درآمدها، خالص سود (زیان) را پوشش می‌دهند. سودآوری رایج‌ترین معیار ارزیابی عملکرد یک شرکت است که استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی را درباره عملکرد یک سازمان مطلع می‌سازد و مشخص می‌کند که یک شرکت چگونه از منابع عملیاتی خود به‌طور مؤثر برای کسب درآمد استفاده می‌کند. برای بررسی تأثیر پیاده‌سازی ابگم بر سودآوری از معیارهای مالی کارایی اداری، کارایی تولید، کارایی عملیات، کارایی مالیاتی، سودهی، بازده دارایی‌ها، بازده حقوق مالکان، سود هر سهم و ارزش دفتری هر سهم استفاده شده است. نقدینگی معیار خوبی از سلامت مالی و اقتصادی یک شرکت است که به راحتی و سرعت تبدیل دارایی‌ها به وجه نقد اشاره دارد. نقدینگی معیار مهمی است زیرا توانایی شرکت در پرداخت بدهی‌های کوتاه‌مدت را نشان می‌دهد. شرکتی که نقدینگی مناسبی دارد، کمتر در ایفای تعهدات خود با مشکل مواجه می‌شود. معیارهای استفاده‌شده برای اندازه‌گیری نقدینگی نسبت جاری و نسبت سریع هستند. این دو معیار به این دلیل انتخاب شده‌اند که بیشتر برای ارزیابی نقاط قوت مالی شرکت، ضعف‌ها و توانایی انجام تعهدات خود در زمان سررسید بدهی استفاده می‌شوند. اهرم مالی میزان استفاده از بدهی را در ساختار سرمایه نشان می‌دهد. اعتباردهندگان معمولاً از اهرم مالی برای ارزیابی

¹ Ou and Penman

² Suojanen

³ Stewart

⁴ Bacidore

⁵ Bausch

توانایی انجام تعهد بلندمدت استفاده می‌کنند. مودیلیانی و میلر (۱۹۸۵) در تئوری خود نشان دادند واحدهایی که اهرم بالایی دارند، ریسک بالایی را به سهامداران خود تحمیل می‌کنند، در نتیجه آن‌ها نیز دنبال بازده بیشتری هستند. شرکت‌های با اهرم بالا آن‌هایی هستند که در مقایسه با شرکت‌های با اهرم پایین به دلیل بدهی زیادی که نسبت به دارایی‌ها یا حقوق مالکان دارند، احتمال شکست در کسب و کارشان بیشتر است. برای بررسی تأثیر پیاده‌سازی ابگم بر اهرم مالی از معیارهای نسبت بدهی به حقوق صاحبان سهام، نسبت دارایی ثابت به ارزش ویژه، نسبت بدهی‌های بلندمدت، نسبت پوشش بدهی، نسبت بدهی و نسبت مالکانه استفاده شده است. همچنین برای بررسی تأثیر پیاده‌سازی ابگم بر معیارهای مدیریت دارایی‌ها (فعالیت) از گردش دارایی‌های ثابت، گردش موجودی کالا، گردش مطالبات، گردش نقد و گردش دارایی استفاده شده است [۱۶].

پیشینه پژوهش

واحدی و جهان‌شاد (۱۳۹۹) به بررسی آثار به‌کارگیری ابگم طبق دستورالعمل بانک مرکزی بر شاخص‌های مالی و مدیریت سود در بانک‌ها پرداخته‌اند. نتایج مطالعه آن‌ها نشان می‌دهد که استفاده از ابگم بر نسبت آبی، نسبت جاری، نسبت سرمایه به دارایی، نسبت کفایت سرمایه، نسبت بدهی‌ها، نسبت کفایت ذخیره مطالبات مشکوک الوصول تأثیر معناداری نداشته است، اما بر نسبت اعتبارات اعطایی و مدیریت سود تأثیر منفی و معناداری داشته است. محققان جهت آزمون فرضیه‌ها از آزمون‌های مقایسه میانگین دو جامعه و من‌ویتنی استفاده کردند [۳۵]. صدیقی و همکاران (۱۳۹۸) تأثیر به‌کارگیری ارزش منصفانه بر معیارهای ارزیابی عملکرد در شرکت‌های سرمایه‌گذاری کوچک و متوسط را بررسی کردند. نتایج نشان می‌دهد که نسبت بازده دارایی‌ها و بازده حقوق صاحبان سهام به‌عنوان معیارهای عملکرد پس از به‌کارگیری ارزش منصفانه برای واحدهای کوچک و متوسط تغییر معناداری پیدا نمی‌کنند. محققان از آزمون Z برای بررسی تأثیر استفاده از ارزش منصفانه بر روی متغیرها استفاده کرده‌اند [۳۱]. ایبید^۱ (۲۰۲۲) بر اساس شواهدی از بازار سرمایه در حال ظهور در عربستان به بررسی تأثیر پیاده‌سازی ابگم بر معیارهای عملکرد مالی پرداخت، یافته‌های او نشان می‌دهد که تفاوت معناداری در سه گروه معیارهای ارزیابی مالی شامل معیارهای سودآوری، معیارهای نقدینگی و معیارهای اهرم مالی پیش و پس از پیاده‌سازی ابگم وجود ندارد. این مطالعه بر روی ۶۷ شرکت غیرمالی در بورس عربستان سعودی از سال ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۹ انجام شده است و برای مشخص کردن تفاوت معنادار در معیارهای ارزیابی مالی از آزمون من‌ویتنی استفاده شده است [۱۳]. اوزترک^۲ (۲۰۲۲) در مطالعه‌ای به بررسی تأثیر جایگزین کردن ابگم ۱۵ به جای IAS ۱۸ و ابگم ۱۶ به جای

^۱ Ebaïd

^۲ Öztürk

IAS17 بر اقلام صورت‌های مالی و معیارهای مالی در شرکت‌های هواپیمایی سراسر دنیا پرداختند، نتایج نشان می‌دهد که پس از استفاده از استانداردهای جدید نسبت‌های توان پرداخت، سود قبل از بهره و مالیات، بازده حقوق صاحبان سهام، بازده دارایی‌ها و سود قبل از بهره، مالیات و استهلاک‌ها، سود خالص، جمع دارایی‌ها، جمع بدهی‌ها، مجموع درآمدها و مجموع هزینه‌ها به صورت معناداری افزایش پیدا کرده است و نسبت نقدینگی و جمع حقوق مالکان کاهش پیدا کرده است [۲۷].

بنسل^۱ (۲۰۲۲) در مطالعه‌ای پیامدهای اقتصادی همگرایی با ابگم بر اساس شواهدی از کشور هند را بررسی نمود. نتایج نشان می‌دهد که پس از پیاده‌سازی ابگم هزینه سرمایه حقوق مالکان و هزینه سرمایه بدهی و عدم تقارن اطلاعاتی افزایش قابل توجهی داشته‌اند و نقدشوندگی بازار کاهش معناداری داشته است. یعنی بازار سرمایه کشور هند نسبت به پیاده‌سازی ابگم واکنش منفی داشته است. علیرغم این نتایج در سال‌های پس از سال گذار این نتایج تعدیل شده‌اند و در طول زمان طبق منحنی یادگیری اثرات منفی بهبود پیدا کرده‌اند [۶].

اولیب و همکاران^۲ (۲۰۲۲) در پژوهشی نشان دادند که اعلام سود شرکت‌های انگلیسی پذیرفته‌شده در بورس آمریکا طبق ابگم در مقایسه با اعلام سود طبق استانداردهای ملی انگلیس باعث افزایش تغییرات بازده سهام می‌شود و منجر به بازده بیشتر قیمت سهام می‌شود. در این مطالعه محققان ریسک، رشد و اندازه شرکت را در تحلیل داده‌ها لحاظ کرده‌اند و اما نوسان حجم معاملات شرکت‌های مورد مطالعه طبق استانداردهای ملی بیشتر از ابگم بوده است. مفروضات با استفاده از آزمون تی تحلیل شده‌اند [۲۵].

کاراپینار و ضیف^۳ (۲۰۲۱) با بررسی تغییرات جمع دارایی‌ها، جمع اقلام تعهدی، جمع درآمدهای نقدی، اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات، سود خالص و بازده دارایی‌ها طبق استانداردهای ترکیه و ابگم در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس ترکیه به این نتیجه رسیده‌اند که تفاوت معناداری در جمع دارایی‌ها، جمع اقلام تعهدی، جمع درآمدهای نقدی، اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات پس از پیاده‌سازی ابگم وجود ندارد اما سود خالص و بازده دارایی‌ها پس از پیاده‌سازی ابگم تفاوت معناداری دارند و مقدار آن‌ها طبق ابگم بیشتر از زمانی است که شرکت‌ها صورت‌های مالی خود را طبق استانداردهای ملی ارائه داده‌اند. محققان برای بررسی فرضیه‌ها از آزمون تی، من ویتنی و ویلکاکسون استفاده کرده‌اند [۲۰].

¹ Bansal

² Olibe, Strawser

³ Karapinar, Zaif

بارنیو و همکاران^۱ (۲۰۲۱) در مطالعه‌ای نشان دادند که تهیه صورت‌های مالی طبق ابگم در اتحادیه اروپا منجر به پیش‌بینی دقیق‌تر سود، افزایش پیش‌بینی‌های جسورانه و به‌موقع توسط تحلیلگران بازار سرمایه می‌شود و در بازارهای با تعداد بالای معامله‌گر و کشورهایی که استاندارد ملی‌شان تفاوت زیادی با ابگم دارد این نتایج تشدید شده است [۷]. ویگوگو^۲ (۲۰۲۰) به بررسی اثر پذیرش ابگم بر عملکرد مالی و ارزش بانک‌های پذیرفته‌شده در بورس نیجریه پرداخت، نتایج نشان می‌دهد که پیاده‌سازی ابگم منجر به عملکرد بالاتر و افزایش ارزش در بانک‌های نیجریه نشده است. با این وجود، یافته‌های آن‌ها نشان می‌دهد که پیاده‌سازی ابگم باعث می‌شود که اطلاعات مالی مربوط و قابل‌تکا به بازار سرمایه منتقل شود تا سرمایه‌گذاران تصمیمی آگاهانه و مربوط اتخاذ کنند [۲۴].

دالکی و ازیپیکی^۳ (۲۰۱۷) با تجزیه و تحلیل تأثیر پذیرش اجباری ابگم بر صورت‌های مالی هتل‌های پذیرفته‌شده در بورس ترکیه به این نتیجه رسیدند که گذار به ابگم تأثیر معناداری بر معیارهای سودآوری، نقدینگی و اهرم مالی ندارد. محققان برای بررسی فرضیه‌ها و تحلیل داده‌ها از آزمون رتبه‌بندی علامت‌دار ویلکاکسون استفاده کرده‌اند [۱۲]. بایرز^۴ (۲۰۱۷) در مطالعه‌ای به این نتیجه رسید که به‌کارگیری ابگم در شرکت‌های صنعت نفت و گاز پذیرفته‌شده در بورس آمریکا باعث تغییر معنادار در بازده دارایی‌ها، بازده حقوق مالکان، سود هر سهم و سود قبل از بهره و مالیات شده است و ۸ شاخص از ۱۷ شاخصی که تحلیلگران هنگام توصیه‌های سرمایه‌گذاری استفاده می‌کنند بیش از ۵ درصد متفاوت بوده‌اند. این تفاوت‌ها تأثیر مستقیمی بر تحلیل‌های بنیادی این شرکت‌ها خواهد داشت و در نتیجه بر توصیه‌های سرمایه‌گذاری تحلیلگران تأثیر می‌گذارد. داده‌ها همچنین نشان می‌دهد که بعضی از شرکت‌ها بیش از سایرین تحت تأثیر قرار می‌گیرد. محققان برای بررسی معیارهای مالی از آزمون رتبه‌بندی علامت‌دار ویلکاکسون استفاده کرده‌اند [۱۱].

لوگ و همکاران^۵ (۲۰۱۴) در پژوهشی در انگلستان نشان داده‌اند که باوجود شباهت‌های زیاد بین استانداردهای ملی انگلیس و ابگم، پیاده‌سازی ابگم منجر به تغییرات زیادی در اقلام صورت‌های مالی و معیارهای مالی می‌شود. پس از پیاده‌سازی ابگم نسبت سودآوری افزایش معناداری داشته است. حاشیه سود عملیاتی ۱۱ درصد و بازده کل سرمایه به‌کار رفته ۱۴ درصد افزایش داشته‌اند همچنین تغییرات نسبت جاری و نسبت سود به قیمت معنادار بوده است و سود خالص، سود عملیاتی، بدهی جاری و سرمایه‌گذاری در ابزارهای مالی افزایش داشته‌اند [۲۳].

¹ Barniv, Myring, Westfall

² Nwaogwugwu,

³ Dalcia, Özyapıcıa

⁴ Byers

⁵ Lueg, Punda, Burkert

فرضیه‌های پژوهش

با توجه به مبانی نظری، پیشینه پژوهش و همچنین در راستای دستیابی به اهداف پژوهش حاضر، فرضیه‌های زیر تدوین شده است.

فرضیه اول: مقادیر معیارهای سودآوری مبتنی بر ابگم و احم تفاوت معناداری دارند.

فرضیه دوم: مقادیر معیارهای نقدینگی مبتنی بر ابگم و احم تفاوت معناداری دارند.

فرضیه سوم: مقادیر معیارهای اهرم مالی مبتنی بر ابگم و احم تفاوت معناداری دارند.

فرضیه چهارم: مقادیر معیارهای مدیریت دارایی‌ها مبتنی بر ابگم و احم تفاوت معناداری دارند.

۳. روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش توصیفی-همبستگی است. اطلاعات مبانی نظری پژوهش، به صورت کتابخانه‌ای جمع‌آوری شده است. اطلاعات و داده‌های موردنیاز برای آزمون فرضیه‌های پژوهش نیز از صورت‌های مالی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس تهران استخراج شد که صورت‌های مالی خود را بر اساس دو مجموعه ابگم و احم تهیه کرده‌اند. در ادامه، با استفاده از اسنادکاوی صورت‌های مالی و تطبیق احم با ابگم تفاوت در نحوه اندازه‌گیری اقلام صورت‌های مالی مستند شد. سپس معیارهای عملکرد مالی تحت دو مجموعه استاندارد مشخص و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. جامعه آماری شامل شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس می‌باشد که صورت‌های مالی تلفیقی را طبق ابگم تهیه کرده‌اند. طبق بررسی‌های انجام شده فقط یک شرکت فولادی صورت‌های مالی مبتنی بر ابگم را در کدال منتشر کرده است.

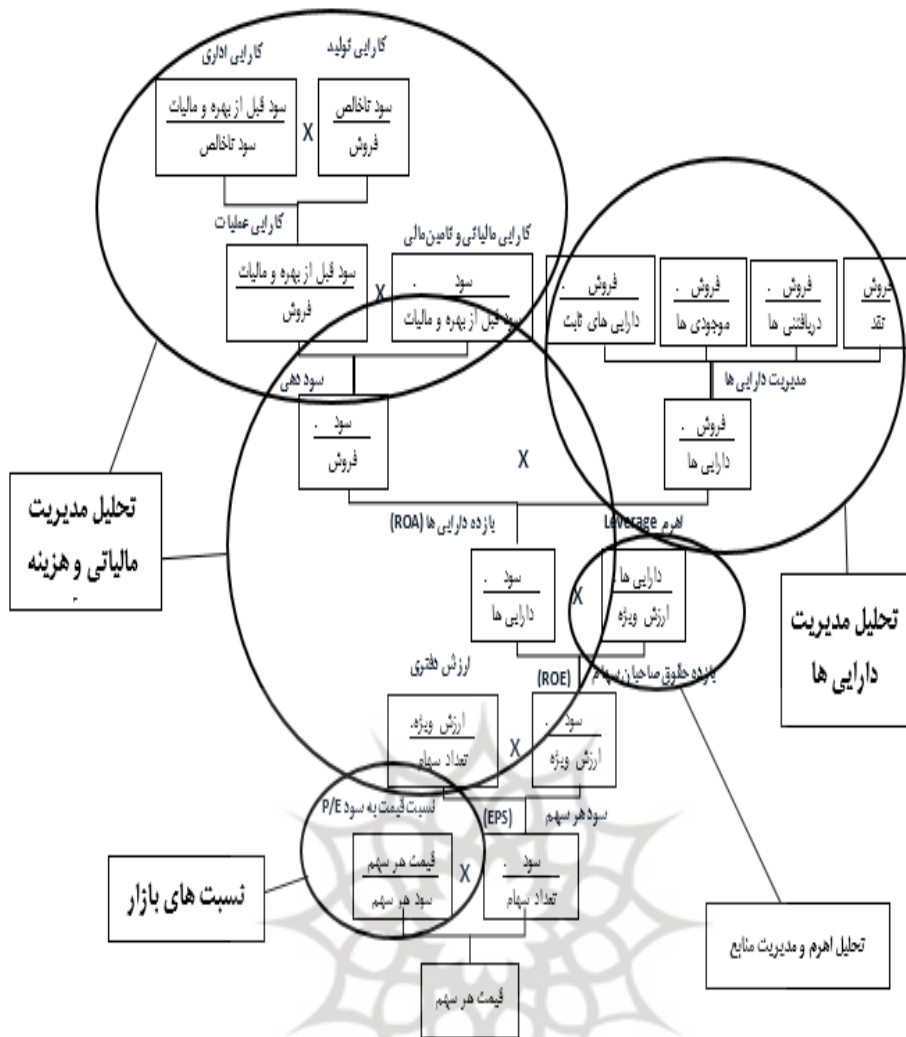
پس از بررسی‌های بیشتر و کسب اطلاعات مشخص شد که سه موسسه حسابرسی فعال در حوزه پیاده‌سازی ابگم، صورت‌های مالی طبق ابگم را برای شرکت‌های دیگری تهیه کرده‌اند. سپس با تماس با مؤسسات حسابرسی ارائه‌دهنده خدمات مشاوره تهیه صورت‌های مالی طبق ابگم مشخص شد این مؤسسات برای ۹ شرکت دیگر هم صورت‌های مالی بر مبنای ابگم تهیه کرده‌اند، ولی این ناشران اقدام به انتشار عمومی این صورت‌های مالی نکرده‌اند و لذا با امضای توافق رازداری با مؤسسات حسابرسی این اطلاعات در اختیار پژوهشگران قرار گرفت تا بدون ذکر نام شرکت در پژوهش از آن‌ها به صورت تجمیعی استفاده کنند. با توجه به محدودیت حجم نمونه اطلاعات این ده شرکت مورد بررسی قرار گرفت. با توجه به تعداد کم نمونه‌ها از آزمون‌های ناپارامتریک تی وابسته با رویه بوت استرپینگ و ویلکاکسون برای آزمون فرضیه‌ها استفاده شد که در پژوهش‌های پیشین نیز استفاده گسترده‌ای داشته است [۱۱، ۱۲]. آزمون تی وابسته با رویه بوت استرپینگ یک روش آماری است که از یک مجموعه داده واحد باز نمونه‌گیری می‌کند تا نمونه‌های شبیه‌سازی شده زیادی ایجاد کند. این فرآیند امکان می‌دهد

خطاهای استانداردها را محاسبه و فواصل اطمینان ایجاد و آزمایش فرضیه برای انواع متعدد نمونه‌های آماری انجام شود. روش‌های بوت استرپ روش‌های جایگزینی برای آزمایش فرضیه‌های سنتی هستند. هر دو روش بوت استرپینگ و سنتی از نمونه‌ها برای استنتاج درباره جامعه استفاده می‌کنند. تفاوت اصلی بین بوت استرپینگ و آمارهای سنتی، نحوه تخمین توزیع نمونه‌گیری است. روش‌های سنتی آزمون فرضیه‌ها به معادلاتی نیاز دارند که توزیع‌های نمونه‌گیری را با استفاده از ویژگی‌های داده‌های نمونه، طراحی آزمایشی و یک آزمون آماری تخمین می‌زنند. برای به دست آوردن نتایج معتبر، باید از آزمون آماری مناسب استفاده و مفروضات برآورد شود. روش بوت استرپ از روش بسیار متفاوتی برای تخمین توزیع‌های نمونه استفاده می‌کند. این روش داده‌های نمونه‌ای را که یک مطالعه به دست می‌آورد، می‌گیرد و سپس آن‌ها را بارها و بارها نمونه‌گیری می‌کند تا نمونه‌های شبیه‌سازی شده زیادی ایجاد کند. هر یک از این نمونه‌های شبیه‌سازی شده دارای ویژگی‌های خاص خود مانند میانگین هستند. روش بوت استرپ از این توزیع‌های نمونه به‌عنوان پایه‌ای برای فواصل اطمینان و آزمون فرضیه‌ها استفاده می‌کند. بوت استرپینگ مفروضاتی در مورد توزیع داده‌ها ایجاد نمی‌کند. برعکس، روش‌های سنتی اغلب فرض می‌کنند که داده‌ها از توزیع نرمال یا توزیع دیگری برای توزیع نرمال پیروی می‌کنند. بوت استرپینگ برای طیف گسترده‌تری از توزیع‌ها، توزیع‌های ناشناخته و اندازه‌های نمونه کوچک‌تر استفاده می‌شود. این رویکرد برای اندازه نمونه به کوچکی ۱۰ مورد قابل استفاده است. روش‌های سنتی از معادلاتی استفاده می‌کنند که متناسب با توزیع نمونه‌گیری خاصی هستند.

متأسفانه، فرمول‌هایی برای انواع نمونه و توزیع داده‌ها وجود ندارد! به‌عنوان مثال، توزیع نمونه‌گیری شناخته‌شده‌ای برای میانه‌ها وجود ندارد که باعث می‌شود بوت استرپینگ دارای تحلیل‌های کاملی برای آن باشد. سایر تحلیل‌ها دارای مفروضاتی مانند برابری واریانس‌ها هستند. با این حال، هیچ یک از این مسائل برای بوت استرپینگ مشکلی ندارند. از سوی دیگر، آزمون رتبه‌بندی علامت‌دار ویلکاکسون آزمون ناپارامتری معادل آزمون تی وابسته است.

مدل و متغیرهای پژوهشی

برای انتخاب معیارهای عملکرد مالی از مدل قیاسی استوارت که فراتر از مدل دوپونت بسط یافته می‌باشد و در مقایسه با مدل‌های استقرایی یا آماری، پورتر و آنسوف معیارهای بیشتری را شامل می‌شود و جامع‌تر است، استفاده شده است. در این مدل ابعاد عملکرد مالی به پنج گروه تقسیم می‌شوند: ۱. معیارهای سودآوری، ۲. معیارهای اهرم مالی، ۳. معیارهای نقدینگی، ۴. معیارهای فعالیت و ۵. معیارهای بازار. در این مطالعه چهار مورد از این معیارها بررسی شده است، اما معیار نسبت‌های بازار به دلیل عدم انتشار عمومی صورت‌های مالی توسط شرکت‌هایی که ابگم را پیاده‌سازی کرده‌اند، بررسی نشده‌اند.

شکل ۱. مدل استوارت [۳۳]

متغیرهای پژوهش پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

متغیرهای پژوهش از مدل قیاسی استوارت به شرح شکل شماره ۱ استخراج گردید و برای سال‌های ۱۳۹۵، ۱۳۹۶، ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ از صورت‌های مالی مبتنی بر ابگم و نیز احم محاسبه و مقایسه می‌شود. لازم به ذکر است شرکت‌ها با یک فاصله یک ساله صورت‌های مالی مبتنی بر ابگم را تهیه کردند و آخرین سال موجود در زمان انجام این پژوهش ۱۳۹۸ بوده است.

جدول ۱. متغیرهای پژوهش و نحوه اندازه‌گیری آن

نحوه محاسبه	معیارهای مالی	
سود قبل از بهره و مالیات / سود ناخالص	کارایی اداری	معیارهای سودآوری
سود ناخالص / فروش	کارایی تولید	
سود قبل از بهره و مالیات / فروش	کارایی عملیات	
سود خالص / سود قبل از بهره و مالیات	کارایی مالیاتی و تأمین مالی	
سود خالص / فروش	سودهی	
سود خالص / دارایی‌ها	بازده دارایی‌ها	
سود خالص / ارزش ویژه	بازده حقوق مالکان	
سود خالص / تعداد سهام	سود هر سهم	
ارزش ویژه / تعداد سهام	ارزش دفتری هر سهم	
دارایی‌های جاری / بدهی‌های جاری	نسبت جاری	معیارهای نقدینگی
دارایی‌های جاری بدون در نظر گرفتن موجودی کالا و پیش‌پرداخت‌ها / بدهی‌های جاری	نسبت آنی	
جمع بدهی‌ها / ارزش ویژه	نسبت بدهی به حقوق صاحبان سهام	معیارهای اهرم مالی
دارایی ثابت / ارزش ویژه	دارایی ثابت به ارزش ویژه	
بدهی بلندمدت / ارزش ویژه	نسبت بدهی‌ها بلندمدت	
دارایی ثابت / بدهی بلندمدت	نسبت پوشش بدهی	
بدهی‌ها / دارایی‌ها	نسبت بدهی	
ارزش ویژه / دارایی‌ها	نسبت مالکانه	
فروش / دارایی‌های ثابت	گردش دارایی‌های ثابت	معیارهای مدیریت دارایی‌ها (فعالیت)
فروش / موجودی‌ها	گردش موجودی کالا	
فروش / دریافتی‌ها	گردش مطالبات	
فروش / نقد	گردش نقد	
فروش / دارایی‌ها	گردش دارایی	

فرض صفر و یک زیر برای هر یک از این متغیرها مورد آزمایش قرار گرفته است:
 H_0 . مقادیر متغیرها طبق دو مجموعه صورت‌های مالی مبتنی بر ابگم و احم تفاوت معناداری ندارند.

H_1 . مقادیر متغیرها طبق دو مجموعه صورت‌های مالی مبتنی بر ابگم و احم تفاوت معناداری دارند.

۴. تحلیل داده‌ها و یافته‌ها

آمار توصیفی

در جداول شماره (۲)، (۳)، (۴) و (۵) آمار توصیفی متغیرهای مورد مطالعه آمده است. همان‌طور که دیده می‌شود برای مثال، بیشینه نسبت کارایی اداری شرکت‌ها طبق احم قبل از پیاده‌سازی

ابگم، ۶/۵۲ با انحراف معیار ۵/۲ است. علاوه بر این، میانگین خطای استاندارد آن‌ها ۱/۵ است. خطای استاندارد بوت استرپ ۱/۴۲ است. برای شرکت‌هایی که ابگم را پیاده‌سازی کرده‌اند، بیشینه نسبت کارایی اداری طبق ابگم ۳۹/۶۷، با انحراف معیار ۱۱/۱۴ و میانگین خطای استاندارد ۳/۲ است. خطای استاندارد بوت استرپ بیشتر و معادل ۳/۰۵ است. توجه داشته باشید که فواصل اطمینان برای دو گروه با هم همپوشانی دارند، به این معنی که آن‌ها از یک جامعه هستند. آمار توصیفی مربوط به متغیرهای هر فرضیه در جداول جداگانه آمده است.

جدول ۲. شاخص‌های توصیفی معیارهای سودآوری تحت رژیم‌های حسابداری احم و ابگم

خطای استاندارد	میانگین خطا	میانگین	انحراف معیار	کمینه	بیشینه	معیارهای سودآوری
۱/۴۲	۱/۵	۰/۱۹	۵/۲	-۱۴/۳۹	۶/۵۲	کارایی اداری (احم)
۳/۰۵	۳/۲	۴/۸	۱۱/۱۴	۰/۱	۳۹/۶	کارایی اداری (ابگم)
۰/۰۵	۰/۰۶	۰/۲۳	۰/۲۱	-۰/۱۱	۰/۶	کارایی تولید (احم)
۰/۰۵	۰/۰۵	۰/۱۸	۰/۱۸	-۰/۱۷	۰/۵	کارایی تولید (ابگم)
۰/۳۱	۰/۳۲	۰/۵۷	-۱/۱۳	-۰/۳۳	۳/۱	کارایی عملیات (احم)
۰/۳۶	۰/۳۸	۰/۶۳	۱/۳۳	-۰/۷۹	۳	کارایی عملیات (ابگم)
۰/۵۷	۰/۶	۱/۲۹	۲/۰۹	-۱/۶۶	۷/۱	کارایی مالیاتی و عملیاتی (احم)
۰/۷۵	۰/۸	۱/۶	۲/۷	-۰/۰۳	۹/۹۹	کارایی مالیاتی و عملیاتی (ابگم)
۰/۳۱	۰/۳۲	۰/۶۴	۱/۱۳	-۰/۲۳	۳/۲	سوددهی (احم)
۰/۳۵	۰/۳۷	۰/۷۱	۱/۳	-۰/۷	۳/۱	سوددهی (ابگم)
۰/۰۳	۰/۰۳	۰/۰۷	۰/۱	-۰/۰۷	۰/۲۷	بازده دارایی‌ها (احم)
۰/۰۲	۰/۰۲	۰/۰۵	۰/۰۹	-۰/۰۷	۰/۲۳	بازده دارایی‌ها (ابگم)
۰/۰۵	۰/۰۵	۰/۱۲	۰/۱۸	-۰/۱۷	۰/۴۳	بازده حقوق مالکان (احم)
۰/۰۴	۰/۰۵	۰/۰۶	۰/۱۶	-۰/۲۱	۰/۳	بازده حقوق مالکان (ابگم)
۱۱۵	۱۲۵	۲۸۲	۴۳۳	-۱۵۳	۱,۳۵۳	سود هر سهم (احم)
۱۵۳	۱۶۷	۳۷۰	۵۷۹	-۲۷۵	۱,۷۹۰	سود هر سهم (ابگم)
۲۰۷	۲۱۹	۱,۴۷۸	۷۶۰	۳۵۲	۳,۱۸۰	ارزش دفتری هر سهم (احم)
۵۱۵	۵۴۹	۲,۵۱۶	۱,۹۰۲	۳۰۴	۶,۹۴۹	ارزش دفتری هر سهم (ابگم)

در بین معیارهای سودآوری پس از پیاده‌سازی ابگم بیشترین افزایش مربوط به تغییرات کارایی اداری (از ۰/۱۹ به ۴/۸) و کمترین تغییر مربوط به سود هر سهم (از ۲۸۲ به ۲۷۰) است. میانگین بازده دارایی‌ها، بازده حقوق مالکان و سود هر سهم طبق رژیم ابگم نسبت به رژیم احم کاهش یافته است. از طرف دیگر میانگین ارزش دفتری هر سهم طبق رژیم ابگم (۲,۵۱۶) بیش از ۶۰ درصد رشد داشته است. همچنین کمینه و بیشینه نسبت ارزش دفتری هر سهم در بین شرکت‌ها بیشترین فاصله را دارد و انحراف معیار آن طبق رژیم احم ۷۶۰ و طبق رژیم ابگم ۱,۹۰۲ می‌باشد.

جدول ۳. شاخص‌های توصیفی معیارهای نقدینگی تحت رژیم‌های حسابداری احم و ابگم

خطای استاندارد	میانگین خطا	میانگین	انحراف معیار	کمینه	بیشینه	معیارهای نقدینگی
۰/۱۲	۰/۱۲	۰/۱۸۶	۰/۴۴	۰/۱۶	۱/۷۳	نسبت جاری (احم)
۰/۱۶	۰/۱۶	۰/۱۸۹	۰/۵۸	۰/۱۵	۲/۳۵	نسبت جاری (ابگم)
۰/۱	۰/۱۱	۰/۵۴	۰/۳۸	۰/۱۵	۱/۴۶	نسبت آنی (احم)
۰/۱۵	۰/۱۶	۰/۵۸	۰/۵۶	۰/۱۴	۲/۱	نسبت آنی (ابگم)

در بین معیارهای نقدینگی پس از پیاده‌سازی ابگم بیشترین افزایش مربوط به میانگین تغییرات نسبت آنی (از ۰/۵۴ به ۰/۵۸) و کمترین تغییر مربوط به میانگین نسبت جاری (از ۰/۱۸۶ به ۰/۱۸۹) است. میانگین نسبت جاری و آنی طبق رژیم ابگم نسبت به رژیم احم افزایش ناچیزی داشته‌اند. همچنین کمینه و بیشینه نسبت آنی و نسبت جاری در بین شرکت‌ها طبق رژیم ابگم نسبت به رژیم احم فاصله بیشتری دارد و انحراف معیار آن‌ها طبق رژیم احم ۰/۳۸ و ۰/۴۴ و طبق رژیم ابگم ۰/۵۶ و ۰/۵۸ می‌باشد.

جدول ۴. شاخص‌های توصیفی معیارهای اهرم مالی تحت رژیم‌های حسابداری احم و ابگم

خطای استاندارد	میانگین خطا	میانگین	انحراف معیار	کمینه	بیشینه	معیارهای اهرم مالی
۰/۵	۰/۵۳	۲	۱/۸۴	۰/۲۳	۶/۵۸	نسبت بدهی به حقوق مالکان (احم)
۰/۸	۰/۸	۲/۰۵	۲/۷۷	۰/۲۱	۷/۹۹	نسبت بدهی به حقوق مالکان (ابگم)
۰/۴	۰/۴۵	۱/۷۱	۱/۵۹	۰/۱۹	۵	نسبت دارایی ثابت به ارزش ویژه (احم)
۰/۶	۰/۶	۱/۸۵	۲/۱۳	۰/۱۷	۶/۶۵	نسبت دارایی ثابت به ارزش ویژه (ابگم)
۰/۱۸	۰/۱۹	۰/۶۰	۰/۶۶	۰/۰۷	۲/۱۹	نسبت بدهی‌های بلندمدت (احم)
۰/۲۷	۰/۲۷	۰/۷	۰/۹۶	۰/۰۷	۲/۹۱	نسبت بدهی‌های بلندمدت (ابگم)
۰/۶۵	۰/۶۸	۴	۲/۳۷	۱/۳	۷/۵۳	نسبت پوشش بدهی (احم)
۰/۴۷	۰/۴۹	۳/۴	۱/۷	۱/۳	۶/۲۳	نسبت پوشش بدهی (ابگم)
۰/۰۵	۰/۰۵	۰/۵۶	۰/۱۹	۰/۱۹	۰/۸۷	نسبت بدهی (احم)
۰/۰۶	۰/۰۶	۰/۴۹	۰/۲۳	۰/۱۷	۰/۸	نسبت بدهی (ابگم)
۰/۰۶	۰/۰۵	۰/۴۲	۰/۲	۰/۱۳	۰/۸۱	نسبت مالکانه (احم)
۰/۰۷	۰/۰۶	۰/۵	۰/۲۳	۰/۱۱	۰/۸۳	نسبت مالکانه (ابگم)

در بین معیارهای اهرم مالی پس از پیاده‌سازی ابگم بیشترین افزایش مربوط به میانگین تغییرات نسبت مالکانه (از ۰/۴۲ به ۰/۵) و کمترین تغییر مربوط به نسبت بدهی به حقوق صاحبان سهام (از ۲ به ۲/۰۵) است. میانگین نسبت پوشش بدهی و نسبت بدهی طبق رژیم ابگم نسبت به رژیم احم کاهش یافته است از طرف دیگر میانگین نسبت بدهی‌های بلندمدت طبق رژیم ابگم (۰/۶) بیش از ۱۵ درصد رشد داشته است.

جدول ۵. شاخص‌های توصیفی معیارهای مدیریت دارایی‌ها تحت رژیم‌های حسابداری احم و ابگم

خطای استاندارد	میانگین خطا	میانگین	انحراف معیار	کمینه	بیشینه	معیارهای مدیریت دارایی‌ها
۱/۱۵	۱/۱۹	۱/۸۲	۴/۱۲	۰/۰۶	۱۴/۸۳	گردش دارایی‌های ثابت (احم)
۰/۰۶	۰/۰۷	۰/۴۱	۰/۲۴	۰/۰۵	۰/۸۱	گردش دارایی‌های ثابت (ابگم)
۱/۹۴	۱/۹۶	۶/۹	۶/۸	۰/۸۷	۲۴/۴۷	گردش موجودی‌ها (احم)
۱/۱	۱/۱۶	۴/۷۴	۴/۰۴	۰/۹۳	۱۴/۸۳	گردش موجودی‌ها (ابگم)
۲/۷	۲/۷۵	۴/۲۴	۹/۵۳	۰	۳۴/۳	گردش دریافتی‌ها (احم)
۰/۳۸	۰/۳۹	۱/۵۹	۱/۳۸	۰	۳/۹۹	گردش دریافتی‌ها (ابگم)
۱۲	۱۳	۳۳/۱۵	۴۵/۷	۳/۱۳	۱۶۷/۶۳	گردش نقد (احم)
۳/۷۴	۴	۱۷/۹۷	۱۴/۲	۳/۱۳	۵۱/۸۴	گردش نقد (ابگم)
۰/۴۴	۰/۴۵	۰/۷۲	۵۸/۱	۰/۰۵	۵/۷۳	گردش دارایی‌ها (احم)
۰/۰۵	۰/۰۵	۰/۲۱	۰/۱۸	۰/۰۳	۰/۵۵	گردش دارایی‌ها (ابگم)

در بین معیارهای مدیریت دارایی‌ها پس از پیاده‌سازی ابگم بیشترین کاهش مربوط به میانگین تغییرات گردش دارایی‌های ثابت (از ۱/۸۲ به ۰/۴۱) و کمترین تغییر مربوط به میانگین گردش موجودی‌ها (از ۶/۹ به ۴/۷۴) است. میانگین گردش دارایی‌های ثابت، گردش موجودی، گردش دریافتی‌ها، گردش نقد و گردش دارایی‌ها طبق رژیم ابگم نسبت به رژیم احم کاهش یافته است. همچنین کمینه و بیشینه گردش دارایی‌ها هر سهم در بین شرکت‌ها بیشترین فاصله را دارد و انحراف معیار آن طبق رژیم احم ۵۸/۱ و طبق رژیم ابگم ۰/۱۸ می‌باشد.

آزمون فرضیه‌ها

در این مطالعه برای بررسی تفاوت معنادار بین معیارهای عملکرد مالی در دو رژیم حسابداری ابگم و احم از آزمون ناپارامتریک تی وابسته با رویه بوت استرپینگ و آزمون رتبه‌بندی علامت‌دار ویلکاکسون استفاده شده است.

نتایج آزمون فرضیه اول: تغییر مقادیر معیارهای سودآوری

فرضیه اول: مقادیر معیارهای سودآوری طبق دو مجموعه صورت‌های مالی مبتنی بر ابگم و احم تفاوت معناداری دارند.

جدول ۶. تحلیل تفاوت معیارهای سودآوری تحت رژیم‌های حسابداری اِبگم و احم

نتیجه فرضیه	آزمون ویلکاکسون	تی وابسته با رویه بوت استرپینگ			آزمون تی آماری وابسته		معیارهای عملکرد مالی
		معداری	خطای استاندارد	فاصله اطمینان	انحراف معیار	میانگین	
غیر معنادار	۰/۵۳	۰/۳۰	۳/۴۵	۰/۹ تا ۱۲	۱۲/۵۸	-۴/۶۳	کارایی اداری
غیر معنادار	۰/۰۹	۰/۲۴	۰/۰۳	۰/۱۳ تا ۰/۰۱	۰/۱۳	۰/۰۵	کارایی تولید
غیر معنادار	۰/۳۳	۰/۶۸	۰/۱۳	۰/۱۷ تا ۰/۳۴	۰/۵	-۰/۰۶	کارایی عملیات
غیر معنادار	۰/۱۷	۰/۴۲	۰/۳۴	۰/۳۲ تا ۱/۰۲	۱/۲	-۰/۳۲	کارایی مالیاتی
غیر معنادار	۰/۵۳	۰/۶۵	۰/۱۳	۰/۱۵ تا ۰/۳۵	۰/۵	-۰/۰۶۵	سوددهی
معنادار	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۰	۰/۰۲ تا ۰/۰۰۸	۰/۰۱	۰/۰۱۷	بازده دارایی‌ها
معنادار	۰/۰۲	۰/۰۴۸	۵/۶	-۳۸ تا ۱۸۲	۱۳۵۸/۶	-۱۰۳۸	بازده حقوق مالکان
معنادار	۰/۰۵	۰/۰۲	۰/۰۰	-۰/۰۲ تا ۰/۱۳	۰/۰۹	-۰/۰۷	سود هر سهم
معنادار	۰/۰۳	۰/۰۴	-۰/۱۶	۸۸ تا ۸۱	۱۶۴/۲	۱۲/۳۷	ارزش دفتری سهام

در جدول بالا نتایج آزمون تفاوت معنادار بین معیارهای سودآوری قبل و بعد از پیاده‌سازی اِبگم با استفاده از آزمون تی آماری، تی آماری با رویه بوت استرپینگ و آزمون ناپارامتریک ویلکاکسون آمده است. همان‌طور که دیده می‌شود برای معیارهای کارایی اداری، تولید، عملیات و مالیاتی با میانگین‌های $-۴/۶۳$ ، $۰/۰۵$ ، $۰/۰۶$ و $-۰/۳۲$ و خطاهای استاندارد $۱۲/۵۸$ ، $۰/۱۳$ ، $۰/۵$ و $۱/۲$ تفاوت معناداری بین صورت‌های مالی قبل و بعد از پیاده‌سازی اِبگم وجود ندارد. برای این چهار معیار عملکرد معناداری آماری به ترتیب برابر $۰/۳۰$ ، $۰/۲۴$ ، $۰/۶۸$ و $۰/۴۲$ و بیشتر از آستانه $۰/۰۵$ می‌باشد. بنابراین فرضیه تفاوت معنادار برای این معیارها در صورت پیاده سازی اِبگم تأیید نمی‌شود. برای بازده دارایی‌ها، بازده حقوق مالکان، سود هر سهم و ارزش دفتری هر سهم با میانگین‌های $۰/۰۱۷$ ، -۱۰۳۸ ، $-۰/۰۷$ و $۱۲/۳۷$ و نیز انحراف معیار $۰/۰۱$ ، $۱۳۵۸/۶$ ، $۰/۰۹$ و $۱۶۴/۲$ در صورت‌های مالی قبل و بعد از پیاده‌سازی اِبگم تفاوت معنادار با سطح معناداری $۰/۰۱$ ، $۰/۰۵$ ، $۰/۰۲$ و $۰/۰۴$ برای رویه بوت استرپینگ و $۰/۰۱$ ، $۰/۰۲$ ، $۰/۰۵$ و $۰/۰۳$ برای آزمون ناپارامتریک ویلکاکسون دیده می‌شود. بنابراین، فرضیه تفاوت معنادار در این معیارها پس از پیاده‌سازی اِبگم تأیید می‌شود.

فرضیه صفر برای ۴ معیار کلیدی سودآوری (بازده دارایی‌ها، بازده حقوق مالکان، سود هر سهم و ارزش دفتری هر سهم) در سطح خطای ۵ درصد رد شد. از این‌رو، این نسبت‌های مالی بسته به اعمال احم یا اِبگم تفاوت‌های معناداری را نشان می‌دهند. عواملی که باعث ایجاد تغییر و نوسان در نتایج و معیارهای مالی سودآوری طبق اِبگم نسبت به احم می‌شود عبارتند از به رسمیت شناختن اندازه‌گیری دارایی‌ها و بدهی‌ها به ارزش منصفانه، الزام به ارزیابی و طبقه‌بندی سالانه دارایی‌های مالی، بررسی و ارزیابی دقیق‌تر کاهش ارزش دارایی‌های ثابت، ارزیابی

اجباری سالانه دارایی‌های نامشهود و سرقفلی، لزوم تأیید سود و زیان‌های تعهدی تحقق‌نیافته انباشته (مزایای پایان خدمت و مزایای بازنشستگی) در صورت‌های مالی است. در نتیجه این عوامل دارایی‌ها و بدهی‌ها که ورودی‌های معیارهای مالی کلیدی هستند با استفاده از ابگم، به شکل معناداری تغییر می‌کنند. نسبت بازده دارایی‌ها پس از پیاده‌سازی ابگم از ۰/۰۷ به ۰/۰۵ کاهش پیدا می‌کند که دلیل آن، افزایش در ارزش ارقام دارایی‌ها شامل: املاک، ماشین‌آلات و تجهیزات، سرمایه‌گذاری در املاک، سرقفلی، سرمایه‌گذاری در شرکت‌های وابسته، دارایی‌های مالیات انتقالی و سایر دارایی‌های مالی پس از پیاده‌سازی ابگم و در نهایت باعث افزایش در ارزش جمع دارایی‌ها در مخرج این نسبت و کاهش در مقدار سود خالص طبق ابگم نسبت به احم (صورت کسر) است. نسبت بازده حقوق مالکان نیز از ۰/۱۲ به ۰/۰۶ معادل ۵۰ درصد کاهش می‌یابد که به خاطر اعمال اثرات تغییرات ارزش دارایی‌ها و بدهی‌ها در سود انباشته به‌عنوان یک قلم از حقوق مالکان (مخرج کسر) و کاهش در مقدار سود خالص طبق ابگم نسبت به احم (صورت کسر) و در مجموع افزایش حقوق مالکان است. چهار نسبت از نه نسبت بررسی شده طبق ابگم نسبت به احم تفاوت معناداری دارد و مقدار شش نسبت (کارایی تولید، کارایی مالیاتی، بازده دارایی‌ها، بازده حقوق مالکان و سود هر سهم) طبق ابگم نسبت به احم کاهش یافته‌اند و نسبت‌های کارایی اداری، کارایی عملیات، سودهی و ارزش دفتری هر سهم طبق ابگم نسبت به احم افزایش نشان می‌دهند. میانگین ارزش دفتری هر سهم پس از پیاده‌سازی ابگم از ۱,۴۷۸ به ۲,۵۱۶ معادل ۷۰ درصد افزایش پیدا کرده است که دلیل این افزایش، تغییر ارقام حقوق مالکان شامل سود انباشته و اندوخته‌ها به دلیل تأثیرپذیری از ارزش منصفانه دارایی‌های ثابت، استفاده از ارزش منصفانه در شناسایی سرمایه‌گذاری‌ها و ارزیابی دارایی‌های نامشهود است. مربوط بودن گزارشگری مالی تحت ابگم از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است زیرا یکی از دلایل پذیرش ابگم اطمینان از تهیه اطلاعات مفید برای بازار سرمایه بود که به معنی کاهش شکاف بین ارزش دفتری و ارزش بازار سهام شرکت‌ها می‌باشد. پیاده‌سازی ابگم در ایران نشان می‌دهد ارزش دفتری هر سهم طبق ابگم در مقایسه با احم به‌طور چشم‌گیری افزایش می‌یابد (از ۱,۴۷۸ به ۲,۵۱۶) که بیانگر کاهش شکاف در ارزش بازار و ارزش دفتری شرکت‌ها پس از پیاده‌سازی ابگم می‌باشد و مشخص می‌شود که در این شرکت‌ها اطلاعات ارائه‌شده تحت ابگم نسبت به احم محتوی اطلاعاتی بیشتری دارند و سودمندتر هستند.

استفاده از ارزش منصفانه به خاطر وجود تورم بالا در ایران در ارائه ارقام صورت‌های مالی، ارزش دفتری سهام را به ارزش اقتصادی آن‌ها نزدیک‌تر می‌کند. همچنین نتایج نشان می‌دهد که پس از پیاده‌سازی ابگم علی‌رغم کاهش در شکاف ارزش دفتری و ارزش بازار هنوز تفاوت مهمی بین ارزش دفتری و ارزش بازار سهام شرکت‌ها وجود دارد. همان‌طور که قابل پیش‌بینی بود تأیید می‌کند که اطلاعات حسابداری تحت ابگم، هنوز همه عوامل مؤثر بر ارزش بازار

شرکت‌ها را در بر نمی‌گیرد و به دلیل اعمال سیاست‌های محافظه‌کارانه در مفاهیم حسابداری ارزش دفتری سهام کمتر از ارزش بازار سهام محاسبه می‌شود. این تفاوت‌های قابل‌ملاحظه و مختلط در معیارهای سودآوری پس از پیاده‌سازی ابگم تصویری کاملاً متفاوت از عملکرد مدیریت ارائه می‌دهد که به واقعیت نزدیک است برای مثال کاهش ۵۰ درصدی در بازده حقوق مالکان پس از پیاده‌سازی ابگم سیگنال مهمی به استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی است که اطلاعات ارائه‌شده بر مبنای بهای تمام‌شده تاریخی دارای بار اطلاعاتی کافی نیست.

نتایج آزمون فرضیه دوم: تغییر مقادیر معیارهای نقدینگی

فرضیه دوم: مقادیر معیارهای نقدینگی طبق دو مجموعه صورت‌های مالی مبتنی بر ابگم و احم تفاوت معناداری دارند.

جدول ۷. تحلیل تفاوت معیارهای نقدینگی تحت رژیم‌های حسابداری ابگم و احم

نتیجه فرضیه	آزمون ویلکاکسون	تی وابسته با رویه بوت استرپینگ			آزمون تی آماری وابسته		معیار نقدینگی
		معداری	خطای استاندارد	فاصله اطمینان بوت استرپ	انحراف معیار	میانگین	
نسبت جاری	۰/۲۸	۰/۵۴	۰/۰۵	۰/۰۵ تا ۰/۱۴	۰/۱۹	-۰/۰۳	نسبت جاری
نسبت آنی	۰/۶۷	۰/۴۴	۰/۰۵	۰/۰۳ تا ۰/۱۶	۰/۱۹	-۰/۰۴	نسبت آنی

طبق نتایج تی آماری با رویه بوت استرپینگ تفاوت نسبت جاری از نظر آماری معنادار نیست ($Sig = ۰/۵۴$). آزمون ناپارمتریک ویلکاکسون نیز مقدار معناداری آماری برای معیار جاری را ۰/۲۸ نشان می‌دهد که حاکی از رد فرضیه تغییر معنادار در نسبت جاری با پیاده‌سازی ابگم است. برای نسبت آنی نیز در فاصله اطمینان ۰/۱۶- تا ۰/۰۳ با میانگین -۰/۰۴ و خطای استاندارد ۰/۰۵ تفاوت معناداری در مقادیر این نسبت پس از پیاده‌سازی ابگم دیده نمی‌شود ($Sig = ۰/۴۳۹$). علاوه بر این، آزمون رتبه‌بندی علامت‌دار ویلکاکسون نشان می‌دهد که پیاده‌سازی ابگم، تفاوت آماری معناداری در نسبت آنی ایجاد نمی‌کند ($Sig = ۱/۶۷$). بنابراین، این فرضیه تأیید نمی‌شود.

فرضیه صفر برای هر دو معیار نقدینگی (نسبت جاری، نسبت آنی) در سطح خطای ۵ درصد تأیید شد. از این رو، این معیارهای مالی بسته به اعمال احم یا ابگم تفاوت‌های معناداری را نشان نمی‌دهند. نسبت جاری پس از پیاده‌سازی ابگم از ۰/۱۶ به ۰/۱۹ افزایش پیدا می‌کند که دلیل آن، افزایش در ارزش ارقام دارایی‌های جاری مثل موجودی‌ها و حساب‌های دریافتی پس از ارزیابی مجدد در زمان پیاده‌سازی ابگم است. نسبت آنی نیز از ۰/۵۴ به ۰/۵۸ افزایش می‌یابد. این تغییرات ناچیز در معیارهای نقدینگی نشان‌دهنده آن است که پیاده‌سازی ابگم تأثیر چندانی بر انعطاف‌پذیری شرکت‌ها ندارد.

نتایج آزمون فرضیه سوم: تغییر مقادیر اهرم مالی

فرضیه سوم: مقادیر معیارهای اهرم مالی طبق دو مجموعه صورت‌های مالی مبتنی بر ابگم و احم تفاوت معناداری دارند.

جدول ۸. تحلیل تفاوت معیارهای اهرم مالی تحت رژیم‌های حسابداری ابگم و احم

نتیجه فرضیه	آزمون ویلکاکسون	تی وابسته با رویه بوت استرینگ			آزمون تی آماری وابسته		معیارهای اهرم مالی
		معداری	خطای استاندارد	فاصله اطمینان	انحراف معیار	میانگین	
غیر معنادار	۰/۳۱	۰/۵۴	۰/۲	۰/۵۸ تا ۰/۲۱	۰/۷۶	-۰/۱۴	بدهی به ارزش ویژه
غیر معنادار	۰/۷۹	۰/۵۰	۰/۱۲	۰/۳۷ تا ۰/۱۱	۰/۴۶	-۰/۱	دارایی ثابت به ارزش ویژه
معنادار	۰/۰۲	۰/۰۱	۰/۱۹	۱/۰۳ تا ۰/۲۸	۰/۷	۰/۶۵	نسبت بدهی‌ها بلندمدت
معنادار	۰/۰۲	۰/۰۲	۰/۰۲	۰/۰۲ تا ۰/۱۱	۰/۰۸	۰/۰۷	نسبت پوشش بدهی
غیر معنادار	۰/۱۲	۰/۹۳	۰/۳۳	۰/۷۶ تا ۰/۵۲	۱/۲۱	-۰/۰۲	نسبت بدهی
معنادار	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۲	۰/۰۲ تا ۰/۱۱	۰/۰۷	۰/۰۶	نسبت مالکانه

در میان اهرم‌های مالی تفاوت معناداری بین نمونه‌ها قبل و بعد از پیاده‌سازی ابگم برای معیارهای نسبت بدهی‌های بلندمدت (در فاصله اطمینان ۰/۲۸ تا ۱/۰۳ با میانگین ۰/۶۵ و خطای استاندارد ۰/۱۹ با $Sig = ۰/۰۱$)، نسبت پوشش بدهی (در فاصله اطمینان ۰/۰۲ تا ۰/۱۱ با میانگین ۰/۰۷ و خطای استاندارد ۰/۰۲ با $Sig = ۰/۰۲$) و نسبت مالکانه (در فاصله اطمینان ۰/۰۲ تا ۰/۱۱ با $Sig = ۰/۰۱$) براساس آزمون تی آماری با رویه بوت استرینگ وجود دارد. علاوه بر این، نتایج آزمون ناپارامتریک ویلکاکسون نیز این تغییرات را تأیید می‌کند بنابراین، فرضیه تفاوت معنادار در معیار اهرم مالی پس از پیاده‌سازی ابگم تأیید می‌شود.

فرضیه صفر برای سه معیار کلیدی اهرم مالی (نسبت بدهی‌های بلندمدت، نسبت پوشش بدهی و نسبت مالکانه) در سطح خطای ۵ درصد رد شد. از این رو، این معیارهای مالی بسته به اعمال احم یا ابگم تفاوت‌های معناداری را نشان می‌دهند. نسبت بدهی‌های بلندمدت پس از پیاده‌سازی ابگم از ۰/۶ به ۰/۷ افزایش پیدا می‌کند، افزایش در نسبت بدهی بلندمدت به حقوق مالکانه به دلیل شناسایی یک بدهی غیرجاری جدید تحت عنوان بدهی مالیات انتقالی در صورت کسر است. نسبت پوشش بدهی نیز از ۰/۵۶ به ۰/۴۹ کاهش می‌یابد که به خاطر محاسبه ارزش دارایی‌های ثابت به ارزش منصفانه است. همچنین نسبت مالکانه از ۰/۴۲ به ۰/۵ افزایش پیدا کرده است. مقدار دو نسبت (نسبت پوشش بدهی و نسبت بدهی) طبق ابگم نسبت به احم کاهش یافته‌اند و نسبت مالکانه، نسبت بدهی‌های بلندمدت، نسبت بدهی به حقوق مالکان و نسبت دارای ثابت به ارزش ویژه طبق ابگم نسبت به احم افزایش یافته‌اند.

نتایج آزمون فرضیه چهارم: تغییر مقادیر معیارهای مدیریت دارایی‌ها

فرضیه چهارم: مقادیر معیارهای مدیریت دارایی‌ها (فعالیت) طبق دو مجموعه صورت‌های مالی مبتنی بر ابگم و احم تفاوت معناداری دارند.

جدول ۹. تحلیل تفاوت معیارهای مدیریت دارایی‌ها تحت رژیم‌های حسابداری ابگم و احم

نتیجه فرضیه	آزمون ویلکاکسون	تی وابسته با رویه بوت استرپینگ			آزمون تی آماری وابسته		معیارهای مدیریت دارایی
		معیارهای	خطای استاندارد	فاصله اطمینان	انحراف معیار	میانگین	
غیر معنادار	۰/۰۴	۰/۴۲	۱/۱۴	۳/۸۴ تا ۰/۰۹	۴/۰۷	۱/۴	گردش دارایی‌های ثابت
غیر معنادار	۰/۶۴	۰/۴۲	۱/۷۵	۶/۰۸ تا ۰/۰۲	۶/۳	۲/۱۸	گردش موجودی کالا
غیر معنادار	۰/۲۱	۰/۴۳	۲/۴۸	۷/۸ تا ۰/۰۱	۸/۸	۲/۶۵	گردش مطالبات
غیر معنادار	۰/۲۷	۰/۴۰	۱۲/۰۸	۴۱ تا ۰	۴۳/۳	۱۵/۲	گردش نقد
غیر معنادار	۰/۰۱	۰/۴۳	۰/۴۳	۱/۴۱ تا ۰/۰۳	۱/۵۴	۰/۵۱	گردش دارایی

براساس نتایج آزمون تی آماری با رویه بوت استرپینگ در میان معیارهای دارایی تفاوت معناداری بین صورت‌های مالی قبل و بعد از پیاده‌سازی ابگم دیده نمی‌شود. همان‌طور که جدول آماری دیده می‌شود برای معیار گردش دارایی‌های ثابت میانگین ۱/۴ و انحراف معیار ۴/۰۷ است. با توجه به رویه بوت استرپ برای معیار گردش دارایی‌های ثابت در فاصله اطمینان ۰/۰۹ تا ۳/۸۴ با خطای استاندارد ۱/۱۴ تفاوت معناداری بین مقادیر این نسبت قبل و بعد از پیاده‌سازی ابگم دیده نمی‌شود (SIG= ۰/۴۲). برای گردش موجودی، گردش مطالبات، گردش نقد و گردش دارایی نیز به ترتیب با میانگین‌های ۲/۱۸، ۲/۶۵، ۱۵/۲ و ۰/۵۱ و معناداری ۰/۴۲، ۰/۴۳، ۰/۴۰ و ۰/۴۰ تفاوت معناداری پس از پیاده‌سازی ابگم دیده نمی‌شود. نتایج آزمون ناپارامتریک ویلکاکسون نیز عدم تغییر معنادار در گردش موجودی، گردش مطالبات و گردش نقد را تأیید می‌کند. بنابراین، این فرضیه تأیید نمی‌شود.

نسبت گردش دارایی‌های ثابت پس از پیاده‌سازی ابگم از ۱/۸۲ به ۰/۴۱ کاهش پیدا می‌کند که دلیل آن، محاسبه ارزش دارایی‌های ثابت به ارزش منصفانه است. نسبت گردش دارایی نیز از ۰/۷۲ به ۰/۲۱ کاهش می‌یابد که به خاطر افزایش در جمع دارایی‌ها است. پنج نسبت بررسی شده مدیریت دارایی‌ها در صورت‌های مالی شرکت‌ها به دلیل عدم تغییر قابل توجه در مقدار فروش (صورت کسر معیارهای مدیریت دارایی‌ها) طبق ابگم نسبت به احم، تفاوت معناداری ندارند و مقدار پنج نسبت طبق ابگم نسبت به احم به دلیل افزایش در مقدار دارایی‌ها (مخرج کسر)، کاهش یافته‌اند.

۵. بحث و نتیجه‌گیری

علی‌رغم مطالعات زیادی که به بررسی پیامدهای اقتصادی پذیرش ابگم در کشورهای توسعه‌یافته به‌ویژه کشورهای اروپایی پرداخته‌اند، تعداد مطالعات بررسی این موضوع در کشورهای درحال توسعه همچنان محدود است. هدف این مطالعه بررسی پیامدهای اقتصادی و مالی پذیرش ابگم در ایران به‌عنوان یکی از کشورهای درحال توسعه است. به‌طور خاص، این مطالعه تأثیر به‌کارگیری ابگم را بر معیارهای عملکرد مالی مبتنی بر حسابداری بررسی می‌کند. بر اساس تجزیه و تحلیل صورت گرفته در زمان تغییر رژیم حسابداری به ابگم در معیارهای سودآوری شامل بازده دارایی‌ها، بازده حقوق صاحبان سهام، سود هر سهم و ارزش دفتری هر سهم، معیارهای اهرم مالی شامل نسبت بدهی‌های بلندمدت، نسبت پوشش بدهی و نسبت مالکانه تغییرات معناداری رخ می‌دهد و هیچ‌کدام از معیارهای نقدینگی و فعالیت طبق رویه بوت استرینگ تغییر نکرده است.

دلیل تفاوت‌های معنادار در برخی از معیارهای ارزیابی مالی، تغییر چارچوب اصول کلی پذیرفته‌شده حسابداری ایران و استفاده از ارزش‌های بازار به جای بهای تمام‌شده تاریخی در اندازه‌گیری ارقام صورت‌های مالی است که منتج به تغییر در ارزش گزارش‌شده دارایی‌های ثابت، دارایی‌های نامشهود، دارایی‌ها و بدهی‌های مالی، بدهی مالیات انتقالی، تسهیلات پرداختی، ذخایر، سود انباشته، جمع دارایی‌ها، جمع بدهی‌ها و جمع حقوق صاحبان سهام به‌عنوان ورودی‌های معیارهای مالی است. با توجه به تغییرات معنادار در بعضی از معیارهای سودآوری و اهرم مالی و عدم تغییرات معنادار در معیارهای نقدینگی و فعالیت، نتایج و یافته‌های این مطالعه با ملاحظه تغییرات معنادار در بعضی از معیارهای عملکرد مالی با یافته‌های کاراپینار و ضیف (۲۰۲۱) مبنی بر عدم تفاوت معناداری در جمع دارایی‌ها، جمع ارقام تعهدی، جمع درآمدهای نقدی، اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات پس از پیاده‌سازی ابگم و تفاوت معنادار در سود خالص و بازده دارایی‌ها، اوزترک (۲۰۲۲) مبنی بر افزایش معنادار در نسبت‌های توان پرداخت، سود قبل از بهره و مالیات، بازده حقوق صاحبان سهام، بازده دارایی‌ها و سود قبل از بهره، مالیات و استهلاک‌ها، سود خالص، جمع دارایی‌ها، جمع بدهی‌ها، مجموع درآمدها و مجموع هزینه‌ها، بنسل (۲۰۲۲) مبنی بر افزایش قابل‌توجهی در هزینه سرمایه حقوق مالکان و هزینه سرمایه بدهی و کاهش معناداری در نقدشوندگی بازار، اولیب و همکاران (۲۰۲۲) مبنی بر بازده بیشتر قیمت سهام و بایرز (۲۰۱۷) مبنی بر تغییر معنادار در بازده دارایی‌ها، بازده حقوق مالکان، سود هر سهم و سود قبل از بهره و مالیات سازگار است [۲۰، ۲۷، ۲۵، ۲۳، ۱۱] و با یافته‌های صدیقی و همکاران (۱۳۹۸)، ایبید (۲۰۲۲)، ویگوگو (۲۰۲۰) و دالکی و ازیاپیکی (۲۰۱۷) مبنی بر عدم تفاوت معنادار در هیچ‌کدام از معیارهای عملکرد مالی سازگار نیست [۳۵، ۳۲، ۱۳، ۲۴، ۱۲].

باتوجه به پیشینه پژوهش در کشورهای مختلف تأثیر به‌کارگیری ابگم بر معیارهای عملکرد مالی، با توجه به شرایط خاص کشورها و شرکت‌ها، نتایج متفاوتی را نشان می‌دهد.

۶. پیشنهادها و محدودیت‌ها

با توجه به تغییرات در ارزش گزارش‌شده بعضی از اقلام صورت‌های مالی پس از به‌کارگیری ابگم به دلیل استفاده از رویکرد اندازه‌گیری ارزش بازار در رژیم ابگم و تغییرات در بعضی از معیارهای سودآوری و اهرم مالی، احتساب این تغییرات می‌تواند عملکرد شرکت را بهتر منعکس کند و در تصمیم‌گیری صحیح و دیدگاه تحلیلی‌گران و سرمایه‌گذاران برای انتخاب پرتفوی، تأثیر مثبت داشته باشد. همچنین سازمان بورس و سازمان حسابرسی می‌توانند بینشی در مورد اثر به‌کارگیری ابگم کسب کنند در نهایت ناشران بازار سرمایه هم می‌توانند با شناخت این اثرات تغییر که در بعضی از معیارهای سودآوری و اهرم مالی معنادار و در معیارهای نقدینگی و مدیریت دارایی‌ها غیر معنادار است، نگرانی‌ها و مقاومت خود را کاهش و با تخصیص منابع مالی و انسانی کافی زمینه اجرای مصوبه سازمان بورس را فراهم کنند.

محدودیت‌های مطالعه (۱) با توجه به محدود بودن نمونه موردبررسی امکان دارد که چنانچه این فرضیه‌ها در نمونه بزرگ‌تر موردبررسی قرار گیرد نتایج دیگری حاصل شود بنابراین برای تعمیم نتایج احتیاط بیشتری لحاظ شود. (۲) با توجه به محدود بودن قلمرو زمانی به سال‌های ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۸، در تعمیم نتایج به بازه‌های زمانی بعد از دوره مذکور، با توجه به نوسانات شدید تورمی، احتیاط لازم اعمال گردد. (۳) با توجه به عدم انتشار عمومی صورت‌های مالی طبق ابگم امکان بررسی تأثیر به‌کارگیری ابگم بر معیارهای مبتنی بر بازار شامل P/e و P به‌عنوان مهم‌ترین معیارهای مشخص‌کننده محتوی اطلاعاتی اقلام صورت‌های مالی امکان‌پذیر نمی‌باشد. (۴) کیفیت پیاده‌سازی ابگم به‌طور دقیق مشخص نیست ولی با توجه به این‌که مؤسسات حسابرسی معتبر دست‌اندرکار تهیه صورت‌های مالی بوده‌اند نگرانی در مورد این محدودیت کمتر ولی قابل‌تأمل است.

در مطالعات آتی محققان می‌توانند اول) در صورت پیاده‌سازی ابگم در شرکت‌های مشمول مصوبات سازمان بورس این پژوهش در نمونه بزرگ‌تری بررسی شود تا نتایج با اطمینان بیشتری قابل‌تعمیم باشد. دوم) انتشار عمومی صورت‌های مالی مبتنی بر ابگم فرصتی برای پژوهش در خصوص ارتباط ارزشی و مربوط بودن این صورت‌ها می‌باشد. سوم) بررسی دلایل عدم به‌کارگیری ابگم و انتشار عمومی صورت‌های مالی طبق رژیم ابگم در شرکت‌های مشمول مصوبات سازمان بورس. چهارم) بررسی تأثیر به‌کارگیری ابگم بر معیارهای عملکرد مالی مبتنی بر بازار در صورت انتشار عمومی صورت‌های مالی مبتنی بر ابگم پنجم) باوجود تجدیدنظر و

تطبیق کامل برخی از احم با ابگم که از ابتدای سال ۹۸ به بعد در حال اجرا است فرصت خوبی برای ارزیابی اثر هر یک از این تغییر استانداردها فراهم شده است. ششم) پیامدهای این تغییر رژیم حسابداری بر رفتار کاربران موضوع جالب دیگری است که در صورت انتشار عمومی صورت‌های مالی مبتنی بر ابگم مناسب پژوهش است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

منابع

1. Adzor, I., Patricial, A. (2014). Financial Ratios Effect of International Financial Reporting Standards (IFRS) Adoption in Nigeria. *International Journal of Business and Management Invention*, 3(3), 50-59.
2. Agyei-Boapeah, H., Machokoto, M., Amankwah-Amoah, J., Tunyi, A., Fosu, S. (2020). IFRS adoption and firm value: African evidence. *Accounting Forum*, 37, 1-23.
3. Amaefule, L., Onyekpere, U., Kalu, E. (2018). International Financial Reporting Standards and Manufacturing Firms' Financial Performance in Nigeria: A Study of Selected Quoted Firms. *International Journal of Accounting and Taxation*, 6(1), 102-114.
4. Amrutha, P., Selvam, M., Kathiravan, C. (2019). Impact of Converging to IFRS on Key Financial Ratios with Reference to BSE Listed Firms. *International Journal of Psychosocial Rehabilitation*, 23 (1), 495-506.
4. Aram, M., Soroushyar, A., Foroghi, D. (2021). The Effect of the Informed and Noise Traders Perceptions from the Financial Reports on Stock Returns: Text Mining Approach. *Journal of Financial Management Perspective*, 11(35), 119-141.
5. Bacidore, J. M., Boquist, J. A., Milbourn, T. T., Thakor, A. V. (1997) .The Search for The Best Financial Performance Measure, *Financial Analysts Journal*, 14-37
6. Bansal, M. (2022). Economic consequences of IFRS convergence: evidence from phased manner implementation in India. *Journal of Asia Business Studies*, ahead -of- print
7. Barniv, R., Myring, M., Westfall, T. (2022). Does IFRS experience improve analyst performance? *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 46, 1-20
8. Bausch, A. E., Barbara, W., Blome, M. (2003). Is Market Value-Based Residual Income a Superior Performance Measure Compared to Book Value-Based Residual Income?, Working Paper 2003, 1, 1-27
9. Belkaoui, A. R. (1997). Value Relevance of Popular Financial Rations, *Advances in Quantitative Analysis of Finance and Accounting*, Dryden Press Inc
10. Bhargava, V., Shikha, D. (2013). The Impact of IFRS on Financial Statements and Rations. *The International Journal of Management*, 2(2), 1-15.
11. Byers, R. (2018). Implications of Transitioning to IFRS on Key Financial Indicators in the Oil and Gas Production Industry. *Journal of Accounting and Finance*, 17(1), 20-37
12. Dalcia, İ., Özyapıcıa, H. (2017). Analysis of the impact of first-time mandatory IFRS adoption on financial statements: The case study of the listed hotels in Turkey. *Accounting and Management Information Systems*, 16 (1), 5-29,
13. Ebaid, I.E.-S. (2022). IFRS adoption and accounting-based performance measures: evidence from an emerging capital market, *Journal of Money and Business*, ahead-of-print No. ahead-of-print.
14. Ebrahimi, M., Safdarian, L., Fouladi, M., Farhadi, M. (2021). The role of financial Reporting Quality on the Tendency of Transient Institutional Investors in Adopting Value and Momentum Trading Strategies. *Journal of Financial Management Perspective*, 11(36), 9-33.
15. George, E. T. D., Li X., Shivakumar, L. (2016). A review of the IFRS adoption literature. Forthcoming, *Review of Accounting Studies*, 28, 1-30.

16. Ghafari Fard, M., Zahedi, J. (2019). Selection strategic indicators and measure the financial performance of companies Using fuzzy AHP and TOPSIS. *Accounting and Auditing Research*, 11(44), 125-144.
17. Hameedi, K., AL-Fatlawi, Q., Naji ALI, M., Almagtome, A. (2021). Financial Performance Reporting, IFRS Implementation, and Accounting Information: Evidence from Iraqi Banking Sector. *Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 8 (3), 1083-1093.
18. Jermakowicz, E.K., Chen, C.-D., Donker, H. (2018). Financial statement effects of adopting IFR the Canadian experience. *International Journal of Accounting & Information Management*, 26(4), 466-491.
19. Kainth, A., and Wahlstrøm, R.R. (2021). Do IFRS Promote Transparency? Evidence from the Bankruptcy Prediction of Privately Held Swedish and Norwegian Companies. *Journal of Risk and Financial Management*, 14(123), 1-15.
20. Karapınar, A., Zaif, F. (2022). Does the IFRS improve earnings quality? A comparison of Turkish GAAP and IFRS. *Journal of Islamic Accounting and Business Research*, 13 (2), 277-296.
21. Kubickova, D., Jindrichovska, I. (2016). Impact of IFRS Adoption on Key Financial Ratios: Comparison of Selected European Countries. 1-7.
22. Lev, B., Tiagarajan. (1993). Fundamental Information Analysis, *Journal of Accounting research*, 31(2), 30-54
23. Lueg, R., Punda, P., Burkert, M. (2014). Does transition to IFRS substantially affect key financial ratios in shareholder-oriented common law regimes? Evidence from the UK. *Advances in Accounting, incorporating Advances in International Accounting*, 30, 241-250
24. Nwaogwugwu, C. C. (2020). Effects of IFRS Adoption on the Financial Performance and Value of Listed Banks in Nigeria. *Journal of Finance and Accounting*, 8(4), 172-181
25. Olibe, K., Strawser, R., Strawser, W. (2022). The information content of earnings for UK firms disclosing under UK GAAP. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 46(100449), 1-17
26. Ou, Penman. (1989). Financial Statements Analysis and the Perdiciting of Stock Return. *Journal of Accounting and Economics*, 11, 50-79
27. Ozturk, C. (2022). Some Observations on IFRS 15 and IFRS 16 in the Airline Industry: The Case of Air. *Studies in Managerial and Financial Accounting*, 35, 21-50
28. PERJUCI, E., HOTI, A. (2022). The Effects of International Financial Reporting Standards Implementation on the Financial Performance and Position of Businesses in Developing Countries: Evidence from Kosovo. *International Journal of Applied Economics, Finance and Accounting*, 13(1), 1-9
29. Qadri, F. A. (2019). The Post-Effect of IFRS Adoption on Financial Position: An Empirical Study of Indian SMSEs. *Research Journal of Finance and Accounting*, 10(24), 70-77.
30. Rahimpoor Khaneghah, F., Fazlzadeh, A., Naghdi, S., Ahmadian, V. (2021). The effect of self-control and financial knowledge on financial satisfaction of investors of Tehran Stock Exchange with the mediating role of financial Behavior. *Journal of Financial Management Perspective*, 11(35), 173-197.
31. Seddighi, R., Marfou, M., Ghasemi, A. (2019). The Effect of Fair Value Approach on Performance Indicators of Small and Medium Sized Investment Companies. *Empirical Studies in Financial Accounting*, 16(64), 59-80.

32. Stewart, G. B. (1975) corporate financial analyst s handbook. Dow Jones, Irwine, Inc, 912
33. Suojanen, W. W. (1954). Accounting Theory and the Large Corporation, *The Accounting Review*, 392-418
34. Turki, H., Wali, S., Abdelgader Ali, Z., Hassab Elrasoul Mohammed, M. (2020). IFRS and Financial Performance: Study in the French Context. *International Journal of Financial Research*, 11(2), 428-435.
35. Vahedi, M., Jahanshad, A. (2020). Reviewing the Impact of IFRS in accordance with the Central Bank Guidelines on Financial Indices and Earnings Management in Banks. *Accounting and Auditing Studies*, 9(34), 99-120.

استناد

موسوی مطهر، سیدسجاد؛ رحمانی، علی و امیری، هوشنگ (۱۴۰۱). تأثیر به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی بر معیارهای عملکرد مالی شرکت‌ها در ایران. *چشم‌انداز مدیریت مالی*، ۱۲(۴۰)، ۶۹-۹۶.

Citation

Mousavi Motahar, Seyed Sajad; Rahmani, Ali & Amiri, Hooshang (2022). The Effect of Applying International Financial Reporting Standards on the Financial Performance Measures of Companies in Iran. *Journal of Financial Management Perspective*, 12(40), 69 - 96. (in Persian)
